

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 474 /2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

55/2011. (II. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ jogi képviseletében ügyvédje 2010. szeptember 14-én előterjesztett **panaszát** a 2011. február -én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a M. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője útján telefaxon előterjesztett panaszában a 2010. szeptember 6-án, M. város, a P. útnál történt rendőri intézkedés módját, illetve aznap a későbbi intézkedés során a rendőrség vele szemben alkalmazott bilincselését kifogásolta, és kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1)A panaszos 2010. szeptember 6-án délután saját bevallása szerint enyhén italos állapotban, miután az unokájának ballagási ajándékaként vett motort szerelte, egy próbakörre vitte el a járművet, amikor egy rendőr megállította igazoltatás céljából. Az igazoltatás alkalmával a panaszos azonnal elismerte, hogy nem volt rajta bukósisak, alkoholt fogyasztott, és nem voltak nála a személyazonosításhoz szükséges hivatalos okiratai. A panaszos közölte az igazoltatást végző rendőrrel és a másik rendőrrel is, hogy az igazoltatás

¹ Az Rtv. 93/A. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

helyszínétől kb. 300 méterre lakik, és kérte, hogy menjenek vele, otthon átadja az iratait. Erre az igazoltatást végző rendőr nem volt hajlandó, ráadásul felrúgta a motort, majd orrba vágta a panaszoszt. A panaszos kérte, hogy állítsák fel a motort és zárják el a benzincsapot, de a rendőr azt mondta, hogy ez nem a panaszos dolga, majd arra hivatkozva, hogy agresszív, megbilincselte és pórázon szó szerint berángatta a panaszoszt a rendőrségre, majd az egészségháza vérvételre.

A panaszos többször kérte az igazoltatást végző személyt és a kollégáját is, hogy vegyék lazábbra a bilincset, mert nem érzi a kezét, de a rendőrök azt nyilatkozták, hogy ezt az egy órát kibírja, nem távolítják el a bilincset.

Fentiek következménye az lett, hogy a panaszos csuklója megdagadt, azon körkörösén zúzódás keletkezett, fájt és zsibbadt. A vérvételt követően ezért a jelen lévő orvostól a panaszos a sérüléséről, a kezeiről orvosi látletet vetetett fel, amit csatolt a panaszbeadványhoz.

Azon kívül, hogy fizikai fájdalmat okoztak indokolatlanul durva rendőri intézkedésükkel, a rendőrök a mellékhelyiség használatát is megtagadták, mondván „az nem olyan fontos most”.

Az eljárás után a panaszos kérte az intézkedő rendőr nevét és jelvéyszámát, de ő nem adta meg, és nem adott semmiféle jegyzőkönyvet sem, arra hivatkozva, hogy az ügy már le van zárva.

A jogi képviselő véleménye szerint az intézkedést fogantatosító rendőr egyrészt a panaszos alapvető jogait, másrészt pedig a jogszabályokban foglaltakat is megsértette az alábbi körben.

A testi kényszer alkalmazása súlyosan jogsértő és indokolatlan volt, az intézkedések, amelyeket a panasossal szemben alkalmaztak, megalázóak voltak, és a személyi szabadságát is indokolatlanul korlátozták, ha rövid időre is.

A panaszos számára érthetetlen, hogy ha mindent elismert és együttműködő volt, miért kellett így megalázni és meghurcolni, miért volt szükség bilincs alkalmazására, miért ütötte meg az intézkedő rendőr, és miért rúgta fel a motort.

A jogi képviselő fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy a panaszos soha nem volt büntetve semmilyen jogszerűtlen cselekményért. A panaszos is rendészeti dolgozó volt, innen ment nyugdíjba, tűzoltóként. A panaszos előadása szerint egész életében életet mentett, soha nem ütött meg senkit, 37 éve nő és még a hangját sem emelte fel se a feleségére, se a gyermekeire. Ilyen előzmények ismeretében főleg nem elképzelhető, hogy az intézkedés alatt a panaszos hirtelen agresszív lett volna. A panaszos elismeri, hogy lehetséges, hogy csúnyán beszélt, de ki ne beszélne csúnyán, miután ok nélkül orrba verik.

A panaszos az intézkedés során mindvégig együttműködő volt, nem szegült ellen az

intézkedő rendőröknek, nem támadt rájuk és nem is próbált megszökni előlük.

Az intézkedő rendőrök ezzel az eljárással a panaszos elmondása szerint beletapostak a lelki világába, megalázták a családja előtt, gyakorlatilag olyan cselekményért, amely alapján ezt nem volt indokolt megtenniük.

Összefoglalva tehát, az érintett rendőrök a panaszos személyi szabadságát jogtalanul korlátozták, emberi méltóságát megsértették, megtorló jellegű intézkedést alkalmaztak. Ezen felül felkérésre sem igazolták magukat, nem adták meg nevüket, jelvéyszámukat.

A panaszos mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszbeadványhoz csatolták a 2010. szeptember 6-án kiállított orvosi látletet és vélemény másolatát. Az iratokból kitűnik, hogy a sérült elmondása szerint az aznapi rendőri intézkedés során megbilincseltek, keze, csuklója feldagadt, fájdalmas. Az orvos megállapítása szerint a beteg általános állapota kielégítő, lehelete alkoholos, járása enyhén atoxiás volt. Orr-ujji próbánál tévedett. A jobb csuklón körkörös felületes zúzódás és hámsérülés volt látható, a jobb kézen véraláfutás. A jobb csukló bal szélén kb. 0,1 cm-es zúzott seb, enyhén duzzadt volt.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjéhez.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre.

1) Az M. városi rendőrkapitányság állományába tartozó, az ügyben eljáró r. százados jelentését és kiegészítő jelentését az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról.

A jelentés szerint 2010. szeptember 6-án a panaszossal szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés értelmében igazoltatás, a 29. § (4) bekezdés értelmében igazoltatott személy átvizsgálása, a 33. § (2) bekezdés c) pontja alapján vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállítás, a 48. § c) és d) pontja alapján szökés megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében bilincs alkalmazására került sor.

2010. szeptember 6-án 15 óra 55 perckor a panaszos a tulajdonát képező segédmotor-kerékpárral közlekedett M. városban. A centrum felé haladt, amikor a mögötte haladó rendőr arra lett figyelmes, hogy a panaszos bukósisak nélkül bizonytalanul vezeti a segédmotor-kerékpárt, és kissé kacszázva közlekedik. A panaszos irányjelzés nélkül kanyarodott le az egyik utcába, ahol körülbelül az útkereszteződéstől 70 méterre

megállította a rendőr és intézkedés alá vonta.

Az intézkedő rendőr a jelentés szerint a hatályos normákat szem előtt tartva, különösen az Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. §-ában foglaltak szerint tette meg a rendőri intézkedést. Mivel a rendőri intézkedés kezdeti szakaszában nem veszélyeztette semmi annak eredményességét, a rendőri intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, tisztelgéssel kezdte meg. A tervezett intézkedést megjelölte és célját a panaszos tudomására hozta, valamint neve és azonosító száma közlésének is eleget tett.

A panaszos személyről az igazoltatás során érzékszervi észleléssel megállapította, hogy alkoholt fogyasztott. Lehelete, mozgása, beszéde arra utalt, hogy alkoholos befolyásoltság gyanúja áll fenn. A panaszos a rendőr kérdésére válaszolva ezt nem is tagadta, de a rendőri intézkedés alól ki kívánta magát vonni azzal, hogy el akarta hagyni az intézkedés helyszínét.

A rendőr ekkor felszólította a panaszost, hogy ne hagyja el az intézkedés helyszínét, de ez nem vezetett eredményre, ezért nyomatékosítva szólította fel, hogy amennyiben ennek nem tesz eleget, kényszerítő eszközt fog vele szemben alkalmazni. A panaszos a kétszeri felszólítás ellenére is el kívánta hagyni az intézkedés helyszínét, ezért vele szemben testi kényszert, majd bilincselést alkalmazott a rendőr, hogy ellenszegülését megtörje és így sikeresen megakadályozta, hogy a panaszos távozzon.

A testi kényszert és a bilincselést oly módon hajtotta végre, hogy a panaszos bal karját hátrafeszítve arra bilincset helyezett, majd a jobb kezét is a panaszos háta mögé hajtva, befejezte a bilincselést. Az intézkedés során a jelentés szerint törekedett arra, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják. Ezen törekvését csak úgy tudta megfelelően biztosítani, hogy testi kényszert és kényszerítő eszközt alkalmazott. Mivel a panaszos egyszer már el kívánta hagyni a helyszínt, a r. százados jelentése szerint joggal tarthatott attól, hogy ebbéli szándékáról később sem mond le, ezért a bilincs alkalmazása a szökés megakadályozása érdekében is célszerűnek tűnt. Mivel kényszerítő eszközt alkalmazott, felhívta a panaszos figyelmét a panasztétel lehetőségére.

Az intézkedés során a motorkerékpárt a panaszos a helyszínről el kívánta tolni, abba bele kapaszkodott, így a motor a testi kényszer alkalmazása közben, a bilincselést megelőzően dőlt el. A r. százados a jelentés szerint a motorhoz nem ért, a panaszos bal csuklóját fogta meg, ami után a panaszos elengedte a motor kormányát, így a motor az oldalára került. A bilincselést követően a rendőr ruházatátvizsgálatot alkalmazott, majd a szolgálati személygépkocsi jobb hátsó ülésén helyezte el a panaszost. Ruházatátvizsgálásra azért volt szükség, hogy ne álljon fenn annak a veszélye, hogy a panaszos önmagában, vagy másban kárt tudjon tenni, valamint azért is tartotta indokoltnak, mert a panaszost ezek után előállította. A helyszínen tartózkodó másik r. főtörzsőrmester az intézkedést biztosította, majd a szolgálati személygépkocsiban a panaszos mellé beülve a panaszos őrzéséről gondoskodott. Eközben a helyszínre érkezett G. r. őrmester és O. r. őrmester, akik értesítették a panaszos lányát, aki hazatolta a

panaszos segédmotor-kerékpárját. „A segédmotor-kerékpárban anyagi kár nem keletkezett, ahhoz rendőr nem nyúlt, az nem lett felrúgva. Kizárólag azért került a motor az oldalára, mert a panaszos azt nem engedte el, azonban a testi kényszer keretében alkalmazott bal csuklójának megfogása következtében élettanilag indokolt biomechanikai okokból el kellett azt engednie.”

A helyszínt elhagyva a panaszost a rendőr mintavétel céljából a a Monori Rendőrkapitányságra, majd a M. városi Orvosi Ügyeletre előállította, ahol kétszeres vérvételre került sor. Az első mintavétel 2010. szeptember 6-án 17 órakor, a második mintavétel pedig 18 óra 20 perckor zajlott.

A vérvételt megelőzően a rendőrkapitányságon a r. százados társa egyedül őrizte a panaszost. Az előállított személy neméhez, testi alkatához, fizikumához, alkoholos befolyásoltságához és veszélyességi fokához igazodva a rendőrkapitányságon nem került levételre a bilincs. Mivel a panaszos egyszer már el kívánta hagyni a helyszínt, valamint ellenállt a rendőri intézkedésnek, joggal tarthatott attól, hogy ebbéli szándékáról később sem mond le, ezért a bilincs alkalmazása a szökés megakadályozása érdekében is célszerűnek tűnt.

A panaszos körülbelül 16 óra 50 perckor jelezte, hogy a bilincset túl szorosnak találja. Ha a megbilincselte személy feszegeti a bilincset, mozgatja abban a kezét, előfordulhat, hogy a bilincs megfeszülhet, megszorulhat. A r. százados számára kiadott rendszeresített bilincs nem rendelkezett ún. biztosító szerkezettel, ami hivatott az esetleges megszorulást kiküszöbölni. A r. százados a jelzést követően levette a bilincset a panaszosról, amíg az orvosi vizsgálatok/vérvétel folytak, miközben fokozottan őrizte járőrtársa segítségével a panaszost. Mindezek után a második vérvételig ismét bilincselést alkalmazott a r. százados, de immár a „kezek előre” állapotban. A második vérvételnél szólt az orvosnak a panaszos, hogy „nem érzi a kezét”. A rendőr jelentése szerint a panaszos kezét tudta mozgatni, a kezének finommozgás funkciója is működött: alá tudta írni a nevét a láttelelen. A panaszos sérüléseiről láttelelet készült, annak tartalmát a r. százados nem ismerte, a vizsgáló orvostól szóban kért tájékoztatást, aki a jelentés szerint nem állapított meg sérülést.

Bilincset 16 órától 18 óra 25 percig alkalmaztak. A bilincshasználat kb. 16 óra 50 perctől 17 óra 15 percig, majd 17 óra 55 perctől 18 óra 25 percig fel volt függesztve. Mindkét esetben az orvosi vizsgálatok, vérvételek, láttelelet felvétele tette szükségessé a bilincshasználat alkalmazásának szüneteltetését. Ekkor a r. százados fokozottan őrizte a járőrtársa segítségével a panaszost, a nyílászárók zártságának biztosítását elvégezte.

A Testület által feltett kérdések kapcsán készült kiegészítő jelentésben a r. százados úgy nyilatkozott, hogy a mellékhelyiség használatának megtagadására nem került sor.

A panaszos semmilyen igazolást, nyomtatványt nem volt hajlandó aláírni, ezért a kötelezően átadandó nyomtatványokat a rendőr nem tudta számára átadni. A vérdobozokat lezárt, lepecsételt állapotban átadta az ügyeletes tisztnek 18 óra 30 perckor. A panaszos a mintavétel után az orvosi ügyelet előtt sérülés és panasz mentes állapotban szabadon lett bocsátva 2010. szeptember 6-án 18 óra 25 perckor, mert a

panaszos az Rtv. 33. § (2) bekezdésének c) pontjában írt vizsgálatnak önként alávette magát, és a rendőri szervhez történő előállítására más ok nem állt fenn. A panaszost a családjának adták át, akik már várták az orvosi ügyelet előtt. Távozása előtt nem kérte sem a r. százados, sem a társa nevét, jelvéyszámát. Az intézkedés elején a r. százados eleget tett annak a kötelezettségének, hogy nevét és azonosító számát megadja.

A r. százados fontosnak tartotta leírni, hogy önmaga és a társa nevében is mondhatja, mélységes megdöbbenéssel tapasztalta a panaszos viselkedését az igazoltatás helyszínén. Csak remélni tudja, hogy az alkoholos befolyásoltsága miatt következett be az ilyen fokú személyiségváltozás. A panaszos lányával az intézkedés során beszélt, aki a r. százados szerint szintén nem értette az apja viselkedését. Elmondta neki, hogy az ő kezeit törvények kötik, ilyenkor ez az eljárás, nem tehetette meg, hogy a panaszost haza kíséri. Továbbá elmondta a panaszos lányának, hogy szégyelli, hogy egy nagypapa korú embert kellett megbilincselnie, de a viselkedése, az hogy el akarta hagyni a helyszínt, sajnos indokoltá tette ezt az intézkedést. Tájékoztatta a panaszos lányát az ügy menetéről, és arról is, hogy előre láthatóan másfél óra múlva át tudja adni neki az apját az orvosi ügyeleten.

2) A rendőrség megküldte az eljáró r. százados által ittas vezetés megalapozott gyanúja, valamint egyéb közlekedési szabálysértések elkövetése miatt, a panaszos ellen 2010. szeptember 7-én tett feljelentésének másolatát, mely tartalmában megegyezik a fentebb leírtakkal.

3) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta az előállítás időtartamáról kiállított igazolást, amely szerint az előállítás 2010. szeptember 6-án 15 óra 55 perctől 18 óra 25 percig tartott. Az igazolást a panaszos nem írta alá.

4) A rendőrség megküldte a Testületnek az előállítás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2010. szeptember 6-án készült jelentés másolatát is. A jelentésből kiderül, hogy a panaszossal szemben alkalmazott intézkedések a következők voltak: igazoltatás, igazoltatott személy átvizsgálása, vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállítás. Az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására sor került, mely a következő volt: szökés és ellenszegülés megakadályozása érdekében bilincs alkalmazása, melyet figyelmeztetés előzött meg. Bilincset 2010. szeptember 6-án 16 órától 18 óra 25 percig alkalmaztak a kezek előre illetve hátra bilincselésével. A jelentés szerint a rendőri intézkedés során sérülés vagy anyagi kár nem keletkezett. A jelentés kitér arra, hogy a panaszos semminemű igazolást, nyomtatványt nem volt hajlandó aláírni, ezért a nyomtatványokat nem tudta az intézkedő r. százados a panaszosnak átadni.

5) Az előállítás végrehajtásáról / kényszerítő eszköz alkalmazásáról 2010. szeptember 6-án készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a rendőri intézkedés és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) A Testület kérésére az M. városi Rendőrkapitányság megküldte a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet által 2010. szeptember 9-én készített orvos szakértői véleményt, melyben megállapítást nyert, hogy a panaszos közepes fokú alkoholos

befolyásoltság alatt állt a vérvételek időpontjában. (2.00 g/l, 1.79 g/l) A vérvételi jegyzőkönyvből az is kiderült, hogy a panaszos az ujj-orr próbán nem talált célba és magatartása az első vérvételkor ingerlékeny volt, a második vérvétel során már rendezetté vált.

III.

Az eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, az 54. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az 55. § (1) bekezdésében szabályozott személyes szabadságát, továbbá a 70/D. § (1) bekezdésében rögzített testi épséghez való jogát.

1) A panaszos beadványában kifogásolta, hogy a rendőrök az intézkedés során kérése ellenére sem adták meg nevüket és jelvéyszámukat.

a) Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint: „A Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedési kötelezettségről az Rtv. 13. § (1) bekezdés első mondata kimondja, hogy: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.” A Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.” A 21. § (1) bekezdése értelmében pedig: „A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy jogszabály által meghatározott esetekben helyszíni bírságot szab ki. A rendőr figyelmeztetést csak azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.” A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat az Rtv. 20. §-a a következőképpen tartalmazza: „(1) A rendőrt az intézkedés során a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. (2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. (3) A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés

befejezésekor köteles felmutatni. (4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.” A Szolgálati Szabályzat ezt kiegészítő 4. § (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja. (2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.”

b) Az igazoltatás jogszerűségét a panaszos nem vitatta, ezért a Testület eltekintett az intézkedés érdemi vizsgálatától, és azt a panaszos álláspontjával megegyezően jogszerűnek fogadta el.

c) Az intézkedő rendőr a jelentés szerint a hatályos normákat szem előtt tartva járt el. A rendőri intézkedést a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, tisztelgéssel kezdte meg. A tervezett intézkedést megjelölte és célját a panaszos tudomására hozta, valamint neve és azonosító száma közlésének is eleget tett.

Azzal kapcsolatban, hogy a rendőrök eleget tettek-e az Rtv. 20. §-ában, illetve a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt, a szolgálati fellépés szabályos módját előíró rendelkezéseknek, a panaszos és a rendőrök állításai egymásnak teljesen ellentmondanak. A panaszos azt állította, hogy a rendőrök e rendelkezéseket nem tartották be, az intézkedő rendőr pedig kifejezetten leírta, hogy az előírásoknak megfelelően járt el, közölte a nevét és azonosító számát.

Mivel a Testületnek további bizonyítási eszközök nem álltak rendelkezésére ezen ellentmondás feloldására, ezért a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.

2) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, körülményeit.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait. A jelentésben az előállítás indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdésének c) pontja került megjelölésre, mely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

A panaszos az igazoltatás alkalmával elismerte, hogy alkoholt fogyasztott, így a rendőrség és a panaszos állítása ebben a kérdésben megegyezik.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos által is elismert alkoholos befolyásoltság hatása alatt, a szükséges iratok és bukósisak nélkül történő motorozás kellő jogalapot biztosított az előállításra.

Az előállítás időtartama két és fél óra volt, mely magában foglalta a kétszeri vérvétel elvégzését is az orvosi rendelőben. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Az Rtv. 15. § (1) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, mely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy az előállítás jogszerűen történt, időtartama pedig a törvényi előírásoknak megfelelően a szükséges mértéket nem haladta meg, ezért arányos volt.

A Testület megállapítása szerint a panaszos előállítása jogszerű volt, időtartalma az arányosság követelményének megfelelően nem haladta meg a szükséges mértéket, ezért a panaszos személyes szabadsághoz való jogának korlátozása jogszerűen történt.

3) A panaszos ügyvédje nehezményezte, hogy a panaszos nem kapott jegyzőkönyvet a rendőri intézkedés során.

A Testület a 147/2008. (XII. 3.) számú állásfoglalásában már felhívta a figyelmet arra, hogy a jogbiztonság tekintetében aggályos, hogy az állampolgárok számára nem biztosított az a jog, amely alapján felkérhetik az eljáró rendőrt az általa észlelt tények jegyzőkönyvi rögzítésére, és e jegyzőkönyvből egy eredeti példány átadására. A hivatkozott állásfoglalás szerint az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat alapján az intézkedést foganatosító rendőr köteles eljárásáról jelentést készíteni. Abban az esetben ugyanakkor, ha a rendőr a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény vagy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó eljárást hajt végre, úgy az adott jogszabálynak a jegyzőkönyvre, illetve a jelentésre vonatkozó rendelkezéseit köteles alkalmazni.

A panaszolt esetben a rendőröknek nem állt fenn jogszabályilag előírt kötelezettségük arra vonatkozóan, hogy a panaszos kérése alapján fellépésükről jegyzőkönyvet állítsanak ki.

Az eljáró rendőrök a történetekről ugyanakkor jelentésükben kellő részletességgel beszámoltak, így a történetek dokumentálása az arra vonatkozó előírásoknak megfelelően megtörtént. Azzal, hogy jegyzőkönyv felvételétől az eljáró rendőrök eltekintettek, erre irányuló jogszabályi előírás hiányában nem valósítottak meg jogsértést.

A Testület ugyanakkor e kérdés rendezetlenségét a jogbiztonság érvényesülése szempontjából kifejezetten aggályosnak tartja. A Testület megítélése szerint az állampolgárok számára biztosítani kellene azt a jogot, hogy felkérhessék az eljáró rendőrt az általa észlelt tények jegyzőkönyvi rögzítésére, és hogy e jegyzőkönyvből kaphassanak egy eredeti példányt. A rendőrség által felvett jegyzőkönyv számos esetben megkönnyíthetné az állampolgárok „jogainak és jogos érdekeinek hatékony érvényesítését” [lásd: 46/2003. (X. 16.) AB határozat], hozzájárulva a jogbiztonság elvének maradéktalan megvalósulásához.

A Testület megállapította, hogy jegyzőkönyv felvételére és átadására az előállítás során nem volt szükség, így ennek elmaradása nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

4) A panaszos a rendőri fellépéssel kapcsolatban sérelmezte, hogy az eljáró rendőr felrúgta a motorját, majd „orrba vágta”.

a) A rendőri jelentés szerint az eljáró r. százados a panaszos személyről az igazoltatás során érzékszervi észleléssel megállapította, hogy alkoholt fogyasztott. A panaszos a rendőr kérdésére válaszolva ezt nem is tagadta, de a rendőri intézkedés alól ki kívánta magát vonni azzal, hogy el akarta hagyni az intézkedés helyszínét. A rendőr ekkor felszólította a panaszost, hogy ne hagyja el az intézkedés helyszínét, de ez nem vezetett eredményre, ezért nyomtatékosítva szólította fel, hogy amennyiben ennek nem tesz eleget, kényszerítő eszközt fog vele szemben alkalmazni. A panaszos a kétszeri felszólítás ellenére is el kívánta hagyni az intézkedés helyszínét, ezért vele szemben testi kényszert, majd bilincselést alkalmazott a rendőr, hogy ellenszegülését megtörje és így sikeresen megakadályozta, hogy a panaszos elhagyja a helyszínt.

Az intézkedés során a motorkerékpárba a panaszos belekapaszkodott, így a motor a testi kényszer alkalmazása közben, a bilincselést megelőzően lett oldalára döntve. A r. százados a jelentés szerint a motorhoz nem ért, a panaszos bal csuklóját fogta meg, ami után a panaszos elengedte a motor kormányát, így a motor az oldalára került.

b) A Testület a vizsgálata során megállapította, hogy ellentmondás áll fenn a motor eldöntésével és a rendőri bántalmazással kapcsolatban. Az eljáró rendőr állítása szerint nem történt a panaszbeadványban nevesített rendőri bántalmazás, míg a panaszos állítja, hogy őt a rendőr „orrba verte”. A panaszos bántalmazásának tényét az előállítás napján felvett orvosi látlelet alátámaszthatná, de a látleleten a panaszos csak a bilincselés következtében a csuklóján keletkezett sérüléseket panaszolta, melyeken zúzódások és vérálfutás keletkezett, de bántalmazásra utaló jelet nem talált a Testület.

Mivel a Testületnek további bizonyítási eszközök nem álltak rendelkezésére ezen ellentmondás feloldására, ezért a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz és a testi épséghez való alapvető jogainak a sérelme nem állapítható meg.

5) A panaszos kifogásolta, hogy bár mindent elismert és együttműködő volt, vele szemben mégis bilincset alkalmaztak, melynek szorításán kérése ellenére sem lazítottak, amikor jelezte, hogy nem érzi a kezét. A panaszbeadvány szerint a kényszerítő eszköz-alkalmazás miatt a panaszosnak sérülése is keletkezett.

a) Az arányosság követelményéről az Rtv. 15. §-a szól a következőképpen: „(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” A kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeit szabályozó Rtv. 16. § (1), (2) és (4) bekezdései szerint: „(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. (2) A Rendőrségnél alkalmazható kényszerítő eszköz rendszeresítésének szabályait rendelet útján a Kormány állapítja meg. (4) A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.” A 17. § szerint: „(1) A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. (2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.” A 61. § (1) bekezdése szerint pedig: „A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.” A Szolgálati Szabályzat 57. §-a szerint: „(1) A rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. (2) A rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. (3) A kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr elöljárója vizsgálja annak szükségességét, jogszerűségét, az arányosság követelményének megtartását, amelynek során: a) meghallgatja azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint az eseménynél jelenlévő személyeket, b) szükség esetén tisztázza a rendőr jelentésében észlelt ellentmondásokat. (4) A rendőr elöljárója a megállapításairól részletes jelentést készít, ha a megállapítása szerint a kényszerítő eszközök alkalmazására törvényes feltételek hiányában került sor, az intézkedő rendőr ellen eljárást kezdeményez.” Az 58. § (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti

meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. (2) A kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson.” A testi kényszerszert az Rtv. 47. §-a úgy szabályozza, hogy: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerszert) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 59. §-a szerint: „(1) Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszerszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. (2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.” A bilincselésről az Rtv. 48. § b) és d) pontjai úgy rendelkeznek, hogy: „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy b) támadásának megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.” A Szolgálati Szabályzat 60. § (1) bekezdése, (4) bekezdés b) pontja, (6) bekezdés a) pontja valamint (7) bekezdése szerint: „(1) Bilincselés alkalmazása különösen azzal szemben indokolt: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincselés alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. (4) A bilincselés módjai: kezek előre, illetve hátra bilincselése, (6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy: a) kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincselés alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől (...). (7) Nem minősül embertelen, megalázó bánásmódnak a személy fekvő helyzetben történő megbilincselése, ha arra támadása vagy erőszakos magatartása miatt került sor.”

b) A panaszbeadvány szerint az intézkedő rendőrök - miután nem voltak hajlandóak hazakísérni a panaszost az irataiért - arra hivatkozva, hogy agresszív, megbilincseltek és pórágon szó szerint berángatták a rendőrségre, majd az egészségházból vérvételre. A panaszos többször kérte az igazoltatást végző rendőrt és a kolléganőjét, hogy vegyék lazábbra a bilincset, mert nem érzi a kezét, de a rendőrök azt nyilatkozták, hogy ezt az egy órát kibírja, nem távolítják el a bilincset. A fentiek következménye az lett, hogy a panaszos kezei, csuklója megdagadt, körkörösén zúzódott, fájdalmas volt, ezen felül zsibbadt is. A vérvételt követően a sérülésekről láttelepet vetetett fel, amelynek tartalma az indoklás I. részében került ismertetésre. A panaszos és ügyvédje szerint, tekintettel arra, hogy a panaszos mindvégig együttműködő volt, nem szegült ellen az intézkedő rendőröknek és nem próbált megszökni, a testi kényszer és a bilincselés használata, a

személyi szabadság korlátozása jogsértő és indokolatlan volt.

Az eljáró rendőr jelentése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására azért került sor, mert a panaszos először verbálisan adta tudtára, hogy el kívánja hagyni az intézkedés helyszínét, majd ezt megerősítve el is indult gyalogosan a motorját tolva. Nevezett a többszöri felszólítás után is haladt tovább, ezért vele szemben testi kényszer, majd bilincselés alkalmazására került sor. A bilincselést oly módon hajtotta végre, hogy a panaszos bal karját hátrafeszítve arra bilincset helyezett, majd a jobb kezét is a panaszos háta mögé hajtva, befejezte a bilincselés. Az intézkedés során a jelentés szerint törekedett arra, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják. Ezen törekvését csak úgy tudta megfelelően biztosítani, hogy kényszerítő eszközt alkalmazott. Mivel a panaszos vélhetően ittas állapotban volt és egyszer már el kívánta hagyni a helyszínt, a r. százados jelentése szerint joggal tarthatott attól, hogy ebbéli szándékáról később sem mond le, ezért a bilincs alkalmazása a szökés megakadályozása érdekében is célszerűnek tűnt. Mivel kényszerítő eszközt alkalmazott, felhívta a panaszos figyelmét a panasztétel lehetőségére is.

A panaszos jelezte, hogy a bilincset túl szorosnak találja. A rendőr elmagyarázta, hogy ha a megbilincselte személy feszegeti a bilincset, mozgatja abban a kezét, előfordulhat, hogy a bilincs megfeszül, megszorul. A r. százados számára kiadott rendszeresített bilincs nem rendelkezett ún. biztosító szerkezettel, ami hivatott az esetleges megszorulást kiküszöbölni. A r. százados a jelzést követően levette a bilincset a panaszosról, amíg az orvosi vizsgálatok/vérvétel folytak, miközben fokozottan őrizte járőrtársa segítségével a panaszost. Mindezek után a második vérvételig ismét bilincselést alkalmazott a r. százados, de immár „kezek előre” állapotban. A második vérvételnél szólt az orvosnak a panaszos, hogy „nem érzi a kezét”. A r. százados jelentése szerint a panaszos kezét tudta mozgatni, a kezének finommozgás funkciója is működött: alá tudta írni a nevét a látleleten. Bilincset 16 órától 18 óra 25 percig alkalmaztak. A bilincshasználatot kb. 16 óra 50 perctől 17 óra 15 percig, majd 17 óra 55 perctől 18 óra 25 percig felfüggesztették. Mindkét esetben az orvosi vizsgálatok, vérvételek, látlelet felvétele tette szükségessé a bilincshasználat alkalmazásának szüneteltetését. Ekkor a r. százados fokozottan őrizte a járőrtársa segítségével a panaszost, a nyílászárók zártságának biztosítását elvégezte.

c) A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszközöknek a panaszos intézkedést akadályozó viselkedésétől és agresszív magatartásától függően helyük lehetett, a panaszos ugyanis az Rtv. már idézett 19. § (1) bekezdése alapján köteles volt eleget tenni a rendőri intézkedésnek – az intézkedés helyszínén kellett volna maradnia –, ennek elmaradása esetén ugyanis vele szemben a (2) bekezdés alapján kényszerítő eszközök alkalmazásának is helye lehet. A Szolgálati Szabályzat már idézett 4. § (4) bekezdése is előírja a rendőrök számára, hogy intézkedés közben körültekintően kell eljárniuk, az intézkedés eredményes befejezését pedig – az (5) bekezdés szerint – szükség esetén segítség igénybevételevel is biztosítaniuk kell. Az 57. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, melynek érdekében kényszerítő eszközt is alkalmazhat. A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőr a szükségessé vált rendőri intézkedéseket csak úgy tudta fogyanatosítani, ha a panaszos ezt akadályozó

magatartását – mivel a felszólítások nem vezettek eredményre – kényszerítő eszköz alkalmazásával hárította el, bilincset alkalmazott. Erre a rendőr számára a Szolgálati Szabályzat 58. § (1) bekezdése jogalapot is teremt. Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint ha az eset körülményei lehetővé teszik, a kényszerítő eszköz alkalmazására előzetesen figyelmeztetni kell az intézkedés alá vontat, ami a rendőrségi iratok szerint meg is történt. Ez alapján az Rtv. 48. § a), d) pontjait mint bilincselési okokat is helyes hivatkozásnak lehetne tekinteni. A személyi szabadságot a rendőr az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján korlátozhatja; a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja lehetőséget ad a kezek hátrabilincselésére, főleg olyankor, amikor a bilincshasználatra testi kényszer útján kerül sor.

Mindezeket a rendőrségi állításokat ugyanakkor a panaszos beadványában cáfolta, a vele szemben alkalmazott testi kényszert és bilincselést durvának és törvénytörőnek tartotta, amelyre ráadásul az ő viselkedése nem is adott okot, mert bár elismerte, hogy esetleg csúnyán beszélt a helyszínen, a feszültséget mégis inkább a rendőr méltatlan és erőszakos viselkedése gerjesztette. Állítása szerint ellenszegülést nem tanúsított.

A Testület az ügy vizsgálata során már korábban megállapította, hogy az előállításnak volt kellő jogalapja. Azt a panaszos is elismerte, hogy az igazoltatás során ittas állapotban volt, csúnyán beszélt és haza akart menni az irataiért, amit a rendőrök nem engedtek. Mindezek alapján a Testület elfogadta a rendőrségnek azon állítását, mely szerint a panaszos az igazoltatás során közepesen ittas befolyásoltság alatt agresszíven viselkedett, és amikor elő akarták állítani, elindult hazafelé, és többszöri felszólítás ellenére sem állt meg, ami kellő alapot biztosított a kényszerítő eszköz alkalmazására. A fokozatosság elvét követve először testi kényszer alkalmazására került sor, majd a további szökési kísérletek megakadályozása céljából bilincselést alkalmazott az eljáró r. százados.

Az előállítás során a rendőrök úgy ítélték meg, hogy a panaszos szökésének megakadályozása érdekében a bilincs az előállítás tartama alatt mindvégig indokolt volt, azt csak a két vérvétel időtartamára vették le a panaszosról. Az arányosság elvét szem előtt tartva a rendőrségnek mérlegelési jogköre van a bilincs szükségességének megállapítására. A Testület elfogadta a rendőrök azon érvelését, mely szerint a panaszos igazoltatás során tanúsított magatartása és viselkedése alapján jogosan tartottak attól, hogy az előállítás vége előtt a panaszos önkényesen elhagyja az orvosi rendelőt. A Testület vizsgálata során jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a panaszos az orvosi iratok szerint is ingerlékeny volt, ami szintén alátámasztotta a rendőrség azon állítását, hogy a panaszos agresszíven viselkedett.

A Testület elfogadta a rendőrök magyarázatát, mely szerint a rendelkezésükre álló bilincs nem rendelkezett ún. biztosító szerkezettel, ami hivatott az esetleges megszorulást kiküszöbölni, ezért ha a megbilincselte személy feszegeti a bilincset, mozgatja abban a kezét, előfordulhat, hogy a bilincs megfeszül, megszorul, és a csuklón zúzódások keletkeznek. Miután a panaszos jelezte az eljáró rendőrnek, hogy a bilincs szorítja a kezét, az eljáró rendőr levette a bilincset a panaszosról, amíg az orvosi vizsgálatok/vérvétel folytak, miközben az alkoholos befolyásoltság és kezdeti agresszív viselkedése és ellenszegülése miatt fokozottan őrizte járőrtársa

segítségével a panaszost. Mindezek után a második vérvételig ismét bilincselést alkalmazott a r. százados, de immár „kezek előre” állapotban.

A Testület elfogadta a rendőrség azon álláspontját, mely szerint a bilincs az eljárás végéig szükséges volt a szökés megakadályozása és az előállítása eredményességének biztosítása céljából. Mivel a rendőröknek biztosító szerkezettel nem rendelkező bilincs volt kiadva, ezért annyiban tudtak enyhíteni a panaszos fájdalmán, hogy a „kezek előre” állapotban helyezték vissza a bilincset az első vérvételt követően.

A kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatban a Testület megállapította, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, indokolt és szükséges volt.

A bilincselés módja vonatkozásában azonban a Testület megállapította a panaszos jogainak sérelmét az alábbiak szerint. A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy az intézkedő rendőröknek a bilincselés módja tekintetében mindenkor tekintettel kell lenni olyan releváns körülményekre, mint jelen esetben a panaszos csökkenő agresszivitása, valamint a rendőrkapitányság épületében eltöltött időtartam.

A Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdés a) pontja alapján a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől. Jelen esetben a kezek hátrabilincselése testi kényszer követően került sor, ez azonban csupán a bilincselés első időszakában (az előállítás megkezdésekor és a panaszos beszállítása során) indokolta a kezek hátrabilincselését. Ezután a két további körülmény vizsgálata szükséges a hátrabilincselés indokoltságának megítéléséhez.

A panaszosról a rendőrök csak azt állítják, hogy indulatosan beszélt, azt, hogy támadásra utaló magatartást tanúsított volna, nem. A szökésveszély pedig a rendőrség épületén belül még akkor is kisebb, mint külső területen, ha a panaszost csak egyvalaki tudta őrizni. Ráadásul a panaszos viszonylag hosszú időt töltött ilyen helyzetben, hiszen 15.55-kor helyezték rá a bilincset és csak a 17 órakor elvégzett vérvétel során vették le, majd tették előre helyzetben vissza a bilincset.

Ilyen körülmények között megállapítható, hogy bár a bilincshasználat fenntartása elfogadható, az nem indokolható, hogy miért nem bilincselték már a rendőrségi épületben előre helyzetbe a panaszos kezeit. Az arányosság követelménye értelmében több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Megállapítható, hogy a szökésveszély kiküszöböléséhez a rendőrségi épületen belül a panaszosra kisebb korlátozással járó előre bilincselés bizonyosan elégséges lett volna a kényszerítőeszköz-használat céljának elérésére.

Ráadásul a rendőrségi dokumentumokban foglaltak alapján megállapítható, hogy a rendőröknek biztosító szerkezettel nem rendelkező bilincs volt kiadva, és a kezeknek hátra helyzetbe bilincselés során a testhelyzetből szükségszerűen következő mozgása

miatt előre látható volt, hogy a bilincs nagyobb eséllyel okozhat sérülést, mint ha a rendőrök előre bilincselik a panaszos kezét. A rendőrségi dokumentumok alapján az intézkedés során erre ténylegesen sor került, azonban csak jóval később, az első vérvételt követően.

A Testület álláspontja szerint az említett körülményekre (így elsősorban a rendőrkapitányságon való tartózkodása és a sérülésveszély megnövekedésére) tekintettel a kezek előrebilincselésére már korábban – a rendőrkapitányság épületében – sort kellett volna keríteni. A Testület mindezek alapján – amellet, hogy a panaszos bilincselését a fent megfogalmazottak alapján jogszerűnek találta – **a panaszos bilincselésének módja tekintetében a panaszos emberi méltóságának és testi épségének a csekély fokú sérelmét állapította meg.**

6) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás során kérése ellenére nem engedték ki a mellékhelyiségbe.

A rendőrség eljárásával kapcsolatban általános követelmény az emberi méltóság tiszteletben tartása, melyet az állásfoglalás III. rész 1) bekezdésének a) pontjában már ismertetett, Rtv. 2. § (1) bekezdése mond ki.

A rendőrségi jelentés szerint ilyen eset nem történt.

Mivel a Testületnek további bizonyítási eszközök nem álltak rendelkezésére ezen ellentmondás feloldására, ezért a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a sérelme e kérdésben nem állapítható meg.

7) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a vele szemben alkalmazott rendőri intézkedések indokolatlanul megalázóak voltak. A panaszos szerint az intézkedő rendőrök beletapostak a lelki világába, és megalázták a családja előtt.

A már ismertetett Rtv. 2. §-a által kimondott jogszabályi kötelezettség mellett az Rtv. 16.§-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a kényszerítő eszköz nem okozhat aránytalan sérelmet, illetve (4) bekezdése szerint a rendőr nem alkalmazhat kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot.

A Testület ebben a kérdésben, kiindulópontként úgy foglalt állást, hogy az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való jog azokat a személyeket is nyilvánvalóan megilleti, akik maguk nem járnak el jogszerűen. Egy magánszemély jogszerűtlen viselkedése tehát semmiképpen nem tekinthető olyan körülménynek, mely az államhatalmat gyakorló személyeket, így az intézkedő rendőröket felmentené a körültekintő, célszerű és arányos eljárás jogszabályi és alkotmányos kötelezettsége alól.

A Testület a panaszossal szemben fogatosított intézkedéssorozat valamennyi elemét részletes vizsgálatnak vetette alá, amelynek során megállapította, hogy az egyes intézkedések végrehajtására és alkalmazására jogszerűen és indokoltan került sor. Ezen

túlmenően a panaszos előadása alapján azt is mérlegelte a Testület, hogy a rendőri fellépés az Rtv. jelen pontban hivatkozott követelményeinek is megfelelt-e. Ennek során arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben tanúsított rendőri magatartás a panaszos emberi méltóságát nem sértette .

A Testület ezért a panaszos azon sérelme alapján, miszerint az intézkedéssorozat számára megalázó módon zajlott, nem állapított meg alapjogsérelmet.

VI.

A fent írtak szerint a panaszossal szemben történt rendőri fellépés során a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, és a testi-lelki egészséghez való alapvető jogainak a sérelme nem állapítható meg, mivel a Testületnek további bizonyítási eszközök nem álltak rendelkezésére a panaszos és a rendőrség állítása közötti ellentmondások feloldására.

A panaszos előállításával és a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban a Testület megállapította, hogy az előállítás és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, indokolt és szükséges volt, ezért a panaszos emberi méltósághoz és testi épséghez való alapvető jogának, személyes szabadságának korlátozása jogszerűen történt. A kényszerítő eszközök alkalmazásának módjával kapcsolatban a Testület megállapította a panaszos emberi méltósághoz és testi épséghez való alapvető jogának csekély fokú sérelmét A Testület megállapította, hogy jegyzőkönyv felvételére és átadására az előállítás során nem volt szükség, így ennek elmaradása nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Budapest, 2011. február 23.

Dr. Juhász Imre elnök	
Dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, előadó testületi tag	Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag
Dr. Féja András testületi tag	Dr. Kádár András Kristóf testületi tag